

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Організаційна поведінка
Викладач	Ольга КІРЧЕНКО, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Контактний тел.	+38(050)362-90-16
Е-mail:	Olgasuper2003@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Нормативна дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 78 годин. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2022.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	потребує базових знань з основ підприємництва та основ менеджменту.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Організаційна поведінка» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок у сфері організаційної поведінки, що дасть можливість аналізувати, розпізнавати, розуміти та прогнозувати людську поведінку в конкретних ситуаціях.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Організаційна поведінка» є: оволодіння теоретичними знаннями та здобуття практичних навичок щодо формування і управління поведінкою співробітників в організації; формування практичних навичок для удосконалення середовища, що оточує та мотивації співробітників; розроблення ефективних стратегій розвитку організації та формування політики оптимальної згуртованості людських ресурсів.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК 17. Здатність до управління персоналом в організації, формування кадрової стратегії із врахуванням сучасних методів, цифрових технологій та технологій організації праці, тайм-менеджменту, організаційної культури.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько-свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 19. Вміти обирати та застосовувати ефективну систему адміністрування в організації, визначати напрями реорганізації системи державного управління та місцевого самоврядування на різних рівнях.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральньоукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Завдання
<i>Змістовий модуль 1. Організаційна поведінка: основні поняття та принципи</i>			
1	Тема 1. Фундаментальні основи організаційної поведінки. Організаційної поведінки як галузь соціальних наук. Організаційна поведінка – детермінанти успіху менеджменту. Складові частини прикладної поведінки науки. Внесок соціальних наук в дисципліну «Організаційна поведінка». Сутність поняття «поведінка» Предмет організаційної поведінки. Об'єкти аналізу «організаційної поведінки». Модель МакКінсі «7-S». Визначення поведінки за К.Левіном. Фактори, які впливають на формування загальної поведінки.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
2	Тема 2. Основні поняття, теорії та моделі організаційної поведінки. Складові, предмет і об'єкт організаційної поведінки. Теорії організаційної поведінки. Моделі організаційної поведінки. Тенденції розвитку організаційної поведінки.	8	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
3	Тема 3. Особистість в системі організаційної поведінки. Структура індивідуального рівня поведінки. Поняття і структура особистості. Характерні риси особистості, пов'язані з її поведінкою в організації. Психологічна угода і типи адаптації працівників до організаційного оточення. Соціальні ролі в організації. «Я»-концепція. Модель Маєрс-Бріггс. Маніпулятивна поведінка та заходи з її обмеження. Психологічні методи впливу на працівників.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
4	Тема 4. Групова поведінка і поведінка в команді. Види груп і їх характеристика. Причини створення груп і стадії їх розвитку. Основні характеристики групи. Робоча група і команда: схожість і відмінність. Класифікація команд у сучасному менеджменті. Ухвалення рішень в групі. Методи поліпшення ухвалення групових рішень.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
5	Тема 5. Мотивація та винагорода. Модель мотивації. Створення ефективної системи мотивації персоналу. Особливості формування	8	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри,

	закордонних систем мотивації праці.		практичні вправи.
6	Тема 6. Організаційна культура. Сутність поняття, елементи та функції «організаційної культури». Формування організаційної культури. Типи організаційної культури. Діагностика культури організації.	8	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
<i>Змістовий модуль 2. Управлінські чинники організаційної поведінки</i>			
7	Тема 7. Управління поведінкою індивіда. Соціальні ролі в організації. «Я»-концепція. Модель Маєрс-Бріггс. Маніпулятивна поведінка та заходи з її обмеження. Психологічні методи впливу на працівників.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
8	Тема 8. Управління командою і моделі ефективною командної роботи. Специфіка роботи у командах. Етапи процесу створення та організації роботи команди. Класифікація команд	8	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
9	Тема 9. Управління стресовими ситуаціями. Суть стресу. Чинники, що викликають стрес або стресори. Динаміка стресу. Управління стресом і його профілактика.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
10	Тема 10. Управління конфліктами та шляхи їх подолання. Природа конфлікту, його складові. Види конфліктів. Способи розв'язання конфліктних ситуацій.	8	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
11	Тема 11. Високоєфективне лідерство. Основні управлінські культури: характерні риси і Особливості. Лідери-романтики, харизматичні лідери, транзакційні і трансформаційні лідери.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
12	Тема 12. Управління організаційним розвитком. Поняття організаційного розвитку. Проблеми організаційного розвитку. Моделі організаційного розвитку. Зміни в організації. Проблеми управління змінами. Опір змінам в організаціях. Методи подолання протидії змінам.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
13	Тема 13. Комунікативна поведінка організації. Процес комунікацій Види комунікацій в організації. Класифікація комунікацій. Невербальні комунікації. Бар'єри на шляху ефективних комунікацій. Активне слухання як засіб ефективного спілкування.	9	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
14	Тема 14. Влада та політична поведінка. Підходи до аналізу влади. Влада, її форми і джерела. Організаційна політика, її види, зв'язок з владою.	8	Контрольні запитання, тести, рольові та інтерактивні ігри, практичні вправи.
	Разом	120	

5. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основна

1. Antonova, O.I. (2016). Keis-metod u systemi praktyko-orientovanoi pidhotovky maibutnoho vchytelia [Case method in the system of practice-oriented education of a future teacher]. Novi tekhnolohii navchannia, vol. 89, pp. 26–32. Available at <http://eprints.zu.edu.ua/24655/1.pdf> (assessed 10 May 2020).

2. Asquith, P., Weiss, L. A., & ProQuest Ebooks. (2019; 2016). Lessons in corporate finance: A case studies approach to financial tools, financial policies, and valuation (2nd ed.). Hoboken: John Wiley & Sons, Incorporated.

3. How to Write a Case Study: The Basics. (May 20, 2020) Resilient Educator. Retrieved from: <https://resilienteducator.com/about/>

4. Stepurko, T. (2017). Keis-stadi yak metod vykladannia upravlinskykh dystsyplin v okhoroni zdorovia. [Case study as a teaching method in health care]. Visnyk Akademii pratsi, sotsialnykh vidnosyn i turyzmu (electronic journal), vol. 1. Pp. 71–77.

5. Аспекти ефективного підприємництва. Тернопіль, 2015. 252 с.

6. Дудкін П. Д., Мосій О. Б., Владимир О. М. Організаційна поведінка.

7. Martsinkovska O. B., Lehkyu O. A. (2018) Orhanizatsiini aspekty

vprovadzhennia CRM – system u diialnist pidpriemstva [Organizational aspects of implementation of CRM-systems in the activity of the enterprise]. Regional aspects of development of productive forces of Ukraine, vol. 23, pp. 81–85

8. Молчанова А. О. Організаційна поведінка: навч. Посібник / за наук. 7ед.. А. О. Молчанової. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2015. 176 с.

9. Організаційна поведінка. Навчальний посібник для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності „Менеджмент організацій” / Укладач: М. В. Матушкіна, – Старобільськ, 2016. – 200 с.

10. Організаційна поведінка: конспект лекцій. В. А. Євтушенко, М. М. Кудінова. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 84 с.

11. Організаційна поведінка: навч. Посібн. Івано-Франківськ, 2015. 176 с.

12. Пушкар З. М., Пушкар Б. Т. Кадровий менеджмент: Навчальний посібник / З. М. Пушкар, Б. Т. Пушкар. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2017. – 210 с.

Допоміжна

13. Management. Cases = Менеджмент. Ситуаційні справи: книга / [Відпов. за випуск Мостенська Т. Л., Ралко О. С.]. – К.: Нац. ун-т харч. технологій, 2016. – 430 с.

14. Брич В. Я., Корман М. М. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2013. – 384 с.

15. Ващенко І. В., Кляп М. І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. – К.: Знання, 2013. – 407 с.

16. Менеджмент малих та середніх підприємств: навч. посіб. / Є. Ю. Сахно, С. І. Пономаренко, М. С. Дорош. – К.: Кондор, 2016. – 342 с.

17. Прищак М.Д., Лесько О.Й. Психологія управління в організації: Навч. посіб. – 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця: ВНТУ, 2016. – 150 с.

18. Тимохова, Г. Б. Менеджмент : навч. посіб. / Г. Б. Тимохова, Т. А. Білокінь. – К.: Кондор, 2017. – 344 с.

19. Яхно Т. П., Куревіна І. О. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2017. – 168 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, Протокол № 1 від «15» серпня 2022 р.